

Dos òbols occitans inèdits

J. VALL-LLOSERAI I TARRÉS

Podem observar que, en la numismàtica medieval, el fet més habitual és que tota unitat tingui els seus divisors. Així tenim els florins, amb els seus mitjos i, excepcionalment, els seus quarts; els croats i rals, amb els seus corresponents mitjos, terços o quarts, i els diners, amb els seus òbols i, mes excepcionalment, amb els quarts de diners o pugeses.

Els divisors normalment es solien fabricar en quantitats molt més reduïdes, perquè el cost de fabricar-los era gairebé el mateix que les unitats i, en canvi, el valor obtingut i, per tant, el benefici, era només de la meitat. Per això, hi ha casos en què fins i tot no se n'arribaren a encunyar.

En aquest article, presentaré dos òbols occitans, en concret un de Carcassona i un altre de Besiers, ambdós de l'època catalana, que completen la relació diner i òbol. Cal remarcar que els dos diners corresponents són ja de raresa extraordinària, la qual cosa dóna més importància a l'aparició dels òbols corresponents.

COMTAT DE CARCASSONA

Pere Ramon, comte en part de Carcassona(1012-1050)

Òbol de billó

a/ +PETRVS (la S tombada) Creu interior

r/ RAMANDO (la A sense travessar i la N girada). Al camp, dos anells, una L i una R(?)

Pes: 0,4 g   Ø: 13 mm   Inèdit

Sobre el diner i la seva atribució, hi ha hagut alguna controvèrsia. Tant Poey

d'Avant l'any 1860¹ com Caron el 1882,² l'atribuïren a Carcassona. Adrien Blanchet, l'any 1905, féu la lectura del revers en la forma ANDORAIE i l'atribuí a Andorra, tot mantenint, però, una atribució a Pere Roger de Carcassona, opinió de la qual més tard es desdí.³ Tots els autors posteriors han seguit després l'atribució a Carcassona i a Pere Ramon, com per exemple M. Crusafont, que en dóna arguments històrics i en fa la comparació amb el tipus similar de Pere Roger, un cas paral·lel.⁴ Això no ha impedit, però, que, en una recent subhasta francesa, hom retornés a l'atribució a Andorra, sens dubte a la recerca de millors guanys.⁵

L'exemplar que presentem, un òbol sense la terminació CO a l'anvers que trobem al diner (+PETRVS CO), reforça el parentiu entre aquestes peces i les de Pere Roger, que porten PETRVS en una de les cares i ROGER a l'altra. No hi ha, d'altra banda, cap argument històric consistent per a una atribució andorrana. Confíem, doncs, que la nostra aportació acabi de reblar l'atribució inicial, que és, amb les dades actuals, l'única sostenible.

VESCOMTAT DE BESIERS

Ramon Roger Trencavel(1194-1209)

Òbol de billó

a/ BITERRI CIVI. Creu sobre pal entre dues I

r/ R ROG.VICECO (la primera R creuada, semblant a la R que presenta en el camp el diner de Roger II, CruVS-150). Creu interior eixamplada⁶

Pes: 0,22 g Ø: 13 mm Inèdit

1. F. POEY D'AVANT, *Monnaies féodales de France*, París, 1860, núm. 3783.

2. Émile CARON, *Monnaies féodales françaises*, París, 1882, núm. 330.

3. Adrien BLANCHET, *Revue Numismatique*, 1905, p. LVIII.

4. M. CRUSAFONT I SABATER, «Simó de Montfort i la moneda de Carcassona», *Acta Numismàtica*, núm. 17-18, p. 225-255, núm. 16 a 18.

5. C. G. B., subhasta març del 2005.

6. Les referències CruVS corresponen a M. CRUSAFONT, *Acuñaciones de la Corona Catalano-Aragonesa y de los reinos de Aragón y Navarra*, Madrid, Vico-Segarra, 1992.

Es tracta de l'òbol corresponent al diner CruVS-153, sense cap mena de variació en tipus ni llegendes respecte al diner. Pel que fa al pes cal tenir present que l'exemplar que descrivim és una mica incomplet.